

## Om första ordningens linjära ODE, (ZC2.3)

Vi söker alla funktioner  $y(x)$  som uppfyller  $a_1(x)y' + a_0(x)y = g(x)$ ,  
där  $a_1(x)$ ,  $a_0(x)$ ,  $g(x)$  är givna funktioner.

Lösningsmetod:

1. Dividera med  $a_1(x)$ . Det ger  $y' + P(x)y = f(x)$  (standardform).
  2. Finn den **integrerande faktorn**  $e^{\int P(x) dx}$ .
  3. Multiplicera med den, så blir ekvationen  $(e^{\int P(x) dx} y)' = e^{\int P(x) dx} f(x)$ .
  4. Integrera båda leden. Det ger  $y(x) = e^{-\int P(x) dx} \int e^{\int P(x) dx} f(x) dx$ .
- En **explicit** lösning (om man kan lösa integralerna).

## Om $n$ :e ordningens linjära ODE, (ZC4.1)

En linjär ODE kan skrivas  $L(y) = 0$  (homogen ekvation) eller  $L(y) = g(x)$  (inhomogen), där **differentialoperatoren**  $L$  ges av

$$L = a_n(x)D^n + \dots + a_1(x)D + a_0(x).$$

Vi antar här att  $a_n(x), \dots, a_1(x), a_0(x), g(x)$  är **definierade och kontinuerliga** i ett **intervall**  $I$  och  $a_n(x) \neq 0$  för alla  $x \in I$ .

$L$  är en **linjär** operator, dvs  $L(c_1 f_1 + c_2 f_2) = c_1 L(f_1) + c_2 L(f_2)$  för alla konstanter  $c_{1,2}$  och alla ( $n$  ggr deriverbara) funktioner  $f_{1,2}$ . Det ger

**Superpositionsprincipen** (för linjära, homogena ODE):

Om  $y_1, y_2, \dots, y_k$  uppfyller  $L(y) = 0$ , så gör  $y = c_1 y_1 + \dots + c_k y_k$  också det.

**Sats:** (Global och entydig lösbarhet för linjära ODE)

**Begynnelsevärdesproblemet**

$$\begin{cases} L(y) = g(x) \\ y(x_0) = y_0, y'(x_0) = y_1, \dots, y^{(n-1)}(x_0) = y_{n-1} \end{cases}$$

har för  $x_0 \in I$  och  $y_0, \dots, y_{n-1} \in \mathbb{R}$  (eller  $\mathbb{C}$ ) en **entydig lösning**  $y(x)$  i **hela intervallet**  $I$  (minns antagandena om  $a_n(x), \dots, a_1(x), a_0(x), g(x)$  ovan).

**Wronskideterminanten** av funktionerna  $f_1, \dots, f_n$ :

$$W(f_1, \dots, f_n)(x) = \begin{vmatrix} f_1 & f_2 & \dots & f_n \\ f_1' & f_2' & \dots & f_n' \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ f_1^{(n-1)} & f_2^{(n-1)} & \dots & f_n^{(n-1)} \end{vmatrix}$$

Det gäller att  $f_1, \dots, f_n$  linjärt beroende  $\Rightarrow W(f_1, \dots, f_n)(x) = 0$ , alla  $x \in I$

**Sats:** Om  $y_1, \dots, y_n$  är lösningar till  $L(y) = 0$  i  $I$  gäller

$y_1, \dots, y_n$  är **linjärt oberoende**  $\Leftrightarrow W(y_1, \dots, y_n)(x) \neq 0$ , **alla**  $x \in I$

$y_1, \dots, y_n$  är **linjärt beroende**  $\Leftrightarrow W(y_1, \dots, y_n)(x) = 0$ , **alla**  $x \in I$

## Reduktion av ordningen, (ZC4.2)

Om man **känner en lösning** till en homogen linjär ODE  $L(y) = 0$ , fås alla lösningar genom att lösa en ekvation av lägre ordning (och integrera en gång).

Om  $L(y_1) = 0$ , skriv  $y(x) = u(x)y_1(x)$ . Då får man  $L(y) = 0 \Leftrightarrow L_1(u) = 0$ , där  $L_1 = b_n(x)D^n + \dots + b_1(x)D$ .

$u'$  uppfyller alltså en linjär, homogen ODE av ordning  $n - 1$ .